

Barometrul statistic al lunii octombrie 2023

Populatia dupa domiciliu în România depaseste 21 de milioane de persoane, dar procesul de îmbatrânire demografica s-a accentuat, conform INS. Îmbatrânirea populatiei este mentionata si între provocarile demografice cel mai adesea considerate ca presante în statele membre, conform unui sondaj Eurobarometru. Persoanele cu probleme de sanatate mintala sunt judecate diferit fata de alti pacienti de catre societate, în general, considera 85% dintre români si 77% dintre cetatenii UE, iar gradul de constientizare si încredere în eticheta ecologica a UE "Eu Ecolabel" este în crestere, mai arata sondajele Eurobarometru. Studiile Eurostat au aratat, printre altele, ca procentul persoanelor aflate în câmpul muncii, dar cu risc de saracie, este cel mai mare în România dintre toate statele UE si regiunea Sud-Muntenia se numara printre zonele cu cele mai mici ponderi ale angajatilor cu înalta calificare. Preturile la energie electrica si gaze se stabilizeaza în 2023 si majoritatea fermelor din UE sunt administrate de familii, mai evidentiaza studiile Eurostat publicate în luna octombrie.

Populatia dupa domiciliu în România (numarul persoanelor cu cetatenie româna si domiciliul pe teritoriul României, altfel spus, populatia de jure care poate sa includa si emigrantii) a fost la 1 iulie 2023 de 21,873 milioane de persoane, cu 0,3% mai mica fata de 1 iulie 2022, potrivit datelor provizorii publicate la 27 octombrie de Institutului National de Statistica (INS).

Populatia dupa domiciliu din mediul rural a fost de 9,634 milioane persoane, în crestere fata 1 iulie 2022 (0,3%).

Populatia feminina la 1 iulie 2023 a fost de 11,2 milioane persoane, în scadere cu peste 34.000 de persoane fata de aceeaasi data a anului precedent. Populatia masculina la aceeaasi data a fost de 10,673 milioane persoane, în scadere cu peste 35.000 de persoane fata de aceeaasi data a anului precedent.

Procesul de îmbatrânire demografica s-a accentuat comparativ cu 1 iulie 2022, prin cresterea cu 0,4 puncte procentuale a ponderii populatiei vârstnice (de 65 ani si peste) si prin scaderea usoara, cu 0,1 puncte procentuale, a ponderii persoanelor tinere (0-14 ani).

Indicele de îmbatrânire demografica a crescut de la 121,1 (la 1 iulie 2022) la 124,9 persoane vârstnice la 100 persoane tinere (la 1 iulie 2023). Vârsta medie a populatiei a fost de 42,4 ani, cu 0,3 ani mai mare decât la 1 iulie 2022. Vârsta mediana a fost de 43 de ani, în crestere cu 0,4 ani fata de 1 iulie 2022.

La 1 iulie 2023, cea mai mare pondere în totalul populatiei o detinea grupa de vârsta 45-49 ani (8,5%). În rândul persoanelor de sex masculin, ponderea acestei grupe de vârsta a fost de 8,9%, iar la cele de sex feminin de 8,2%. Ponderea grupei de 0-4 ani a fost de 4,5%, mai mica decât cea a grupei de 5-9 ani (4,9%) si a celei de 10-14 ani (5,0%), conform rezultatelor publicate pe <https://insse.ro>.

***

În Europa, Îmbatrânirea populatiei (42%) si Populatia cu vârsta de munca în scadere si penuria de forta de munca (40%) reprezinta provocarile demografice cel mai adesea considerate ca presante în statele membre, arata sondajul Eurobarometru "Demographic Change in Europe". Cetatenii sunt de acord ca tendintele demografice actuale din UE pun în pericol prosperitatea economica si competitivitatea pe termen lung a UE (69% dintre respondentii din UE si 74% dintre cei din România) si contribuie la deficitul de forta de munca în UE (67% din UE, 76% din România). Peste 85% dintre respondenti sunt de acord ca gestionarea schimbarilor demografice necesita o cooperare strânsa între toate nivelurile relevante de guvernare (UE, autoritati nationale, regionale si locale).

Aproximativ unul din doi cetateni ai UE (51%) considera ca gestionarea schimbarilor demografice (cum ar fi îmbatrânirea populatiei si scaderea fortei de munca) ar trebui sa ramâna o prioritate politica pentru actiunile

politice atât la nivelul UE, cât și la nivelul statelor membre.

Când sunt întrebați despre soluțiile de politică, măsurile preferate de cetățeni pentru abordarea îmbătrânirii populației sunt asigurarea unor pensii adecvate care rămân accesibile generațiilor viitoare (49% din UE și 51% din România), precum și furnizarea de servicii de îngrijire medicală de înaltă calitate și la preturi accesibile (49% din UE și 66% din România). Pe piața muncii, cetățenii consideră ca acțiunile de abordare a somajului în rândul tinerilor sunt cele mai eficiente (61% din UE și 68% din România), urmate de politicile de echilibru între viața profesională și viața privată (48% din UE și 53% din România), mai arată rezultatele sondajului publicat în luna octombrie pe <https://europa.eu/eurobarometer>, efectuat în rândul a 25.683 persoane din UE și 1.006 din România, în perioada 1-14 septembrie 2023.

***

Sondajul Eurobarometru despre sănătatea mintală - "Mental Health" arată ca 89% dintre respondenți consideră ca promovarea sănătății mintale este la fel de importantă ca și promovarea sănătății fizice. În același timp, mai puțin de jumătate dintre respondenți sunt de acord ca persoanele cu probleme de sănătate mintală primesc același nivel de îngrijire ca și cele cu o condiție fizică.

46% dintre respondenții din UE și 42% dintre cei din România au răspuns că s-au confruntat cu o problemă emoțională sau psihosocială, cum ar fi depresia sau anxietatea, în ultimele 12 luni. 54% dintre respondenții cu o problemă de sănătate mintală din UE și 62% din România nu au primit ajutor de la un profesionist.

Majoritatea respondenților au răspuns că evenimentele mondiale recente (pandemia COVID-19, agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei, criza climatică, somajul și costurile cu alimente și energie) le-au influențat sănătatea mintală "oarecum" (44% din UE, 41% din România) sau "în mare măsură" (18% din UE, 14% din România).

Cei mai importanți factori pentru obținerea unei bune sănătăți mintale sunt condițiile de viață (60% în UE, 67% în România), urmate de securitatea financiară (53% în UE, 52% în România), activitatea fizică și contactul social (ambele 41% în UE, 44% și 38% în România).

Respondenții consideră, în mare parte, că pacienții cu probleme de sănătate mintală sunt judecați diferit față de alți pacienți de societate în general (77% din UE și 85% din România) și de persoane din medii educationale sau profesionale (60% din UE și 74% din România), arată rezultatele sondajului publicat în octombrie și realizat în luna iunie 2023, în rândul a 26.501 respondenți din UE și 1.023 din România.

***

Sondajul Eurobarometru "Eu Ecolabel" a arătat că gradul de conștientizare și încredere în eticheta ecologică a UE este în creștere. 38% dintre cetățenii UE și 30% dintre cei din România recunosc eticheta. 73% dintre europeni spun că impactul produsului asupra mediului este "foarte important" sau "destul de important" atunci când iau o decizie de cumpărare. În România, acest procent a fost de 84%.

8% dintre respondenții din UE și 20% dintre cei din România spun că au cumpărat produse Ecolabel "adesea", iar 30% din UE și 41% din România "uneori".

În privința afirmației "Am încredere că produsele cu eticheta ecologică a UE au cu adevărat un impact mai mic asupra mediului decât produsele similare de pe piață", 74% dintre respondenții din UE sunt "de acord" sau "într-o măsură de acord", iar în România 88% și-au dat acordul, potrivit rezultatelor studiului publicat în luna octombrie pe <https://europa.eu/eurobarometer>, efectuat în rândul a 26.635 de persoane din UE și 1.051 din România, în perioada 5-13 septembrie 2023.

***

Potrivit publicatiei Eurostat "Cifre cheie privind conditiile de viata în Europa - Editia 2023" / "Key figures on European Living Conditions - 2023 Edition", de la 20 octombrie 2023, raportul ponderii chintilei de venit în 2022 a variat de la 3,1 în Slovacia la 6 în România, 6,3 în Letonia, 6,4 în Lituania si 7,3 în Bulgaria. În 2022, ponderea chintilei de venit pentru UE a fost 4,7, arătând ca, în medie, grupul cu cel mai mare venit a primit de 4,7 ori mai mult venit decât cel primit de catre 20% din populatia cu cel mai mic venit.

Inegalitatea veniturilor poate fi masurata prin raportul ponderii chintilei de venit (S80/S20), care compara veniturile primite de 20% din populatia cu cel mai mare venit (chintila superioara) cu venitul primit de cei 20 % din populatia cu cel mai mic venit (chintila inferioara). Valorile ridicate pentru acest raport releva diferente considerabile în distributia veniturilor între grupurile cu veniturile cele mai mari si cele mai mici.

Publicatia mai releva ca, dintre statele membre ale UE, ponderea cea mai mare de persoane expuse riscului de saracie sau excluziune sociala în 2022 au fost înregistrate în România (34,4 %) si Bulgaria (32,2 %), în timp ce cele mai mici cote au fost în Slovenia (13,3 %) si Cehia (11,8 %). În fiecare stat membru, ponderea a fost mai mare pentru femei decât pentru barbati, cu cele mai mari diferente de gen, în puncte procentuale, în Lituania si Letonia (ambele cu diferenta de peste 6 puncte procentuale) si cea mai mica din Danemarca (0,8 puncte procentuale).

În privinta ratelor de deprivare materiala si sociala, dintre statele membre UE, România (24,3 %), Bulgaria (18,7 %) si Grecia (13,9 %) au înregistrat cele mai severe niveluri de deprivare materiala si sociala, care erau considerabil mai ridicate decât în alte state. Cea mai scazuta rata a fost de 1,4% în Slovenia. Rata medie pentru UE a fost de 6,7 %. În termeni absoluti, cele mai mari diferentele de gen au fost observate în statele membre cu un nivel general ridicat al ratei de deprivare materiala si sociala, cum ar fi Bulgaria si România. În termeni relativi, cele mai mari diferente de gen s-au observat în Slovenia, Luxemburg si Malta.

Dintre statele membre UE, cel mai scazut procent al persoanelor aflate în câmpul muncii si cu risc de saracie, în 2022, a fost de 2,5 %, înregistrat în Finlanda. În schimb, aceasta rata a depasit 10% în sapte state membre si a atins un vârf de 14,5% în România, mai arata documentul publicat pe <https://ec.europa.eu/eurostat>.

***

Dupa o crestere semnificativa a preturilor care a început înainte de invazia rusa a Ucrainei, dar a luat un avans vertiginos pâna în al doilea semestru al anului 2022, preturile la energie electrica si gaze se stabilizeaza în 2023, conform rezultatelor publicate de Eurostat la 26 octombrie 2023. Preturile la energie au crescut din cauza cresterii pretului gazelor naturale, care este considerat combustibilul marginal. Acest lucru s-a întâmpnat pentru ca importurile din Rusia au scazut si au fost cautati alti importatori. Piata energiei este evaluata dupa combustibilul marginal, ceea ce înseamna ca pretul gazelor naturale afecteaza preturile pietei de energie electrica. Au fost construite mecanisme pentru a atenua presiunea asupra consumatorilor, iar una dintre acestea a fost subventiile.

În prima jumatate a anului 2023, preturile medii la energia electrica casnica din UE au continuat sa indice o crestere comparativ cu aceeasi perioada din 2022, de la 25,3 EUR la 100 kWh la 28,9 EUR la 100 kWh. Preturile medii ale gazelor au crescut, de asemenea, comparativ cu aceeasi perioada din 2022, de la 8,6 EUR la 100 kWh la 11,9 EUR la 100 kWh în prima jumatate a anului 2023. Aceste preturi sunt cele mai ridicate înregistrate de Eurostat.

Totusi, se observa o scadere a pretului fara taxe la electricitate si gaze naturale, iar tarile au început sa retraga masurile de sprijin. Ca urmare, preturile la clientii finali, cu taxe, sunt usor mai mari decât perioada de referinta anterioara.

Comparativ cu prima jumatate a anului 2022, în prima jumatate a anului 2023 ponderea impozitelor în facturile de energie electrica a scazut de la 23% la 19% (-4%) si în factura la gaze de la 27% la 19% (-8%), toate tarile UE

dispunând de bonificatii si subventii guvernamentale sau reduceri de impozite si taxe pentru a atenua costurile ridicate ale energiei, noteaza sursa citata.

***

Majoritatea fermelor din UE sunt administrate de familii, potrivit studiului realizat de Eurostat si publicat la 24 octombrie 2023. În UE existau 9,1 milioane de ferme în 2020, marea majoritate dintre acestea (aproximativ 93%) pot fi clasificate ca ferme familiale (adica ferme aflate în administrare familiala în care 50% sau mai mult din forta de munca agricola a fost furnizata de lucratori familiari). Fermele familiale domina structura agriculturii UE în ceea ce priveste numarul de exploataii, contributia acestora la ocuparea fortei de munca în agricultura si, într-o masura mai mica, suprafata de teren pe care o cultiva si valoarea productiei pe care o genereaza.

Proape sase din zece ferme (aproximativ 57%) au fost operate doar de titular si membri ai familiei. În alte 36% din ferme, activitatea familiala a reprezentat cel putin 50% din totalul fortei de munca.

Fermele familiale au administrat cea mai mare parte a suprafetei agricole utilizate în 2020 (aproximativ 61% din cele 157,4 milioane de hectare utilizate), cea mai mare parte a fortei de munca agricole totale (aproape 78%), majoritatea unitatilor zootehnice (aproape 55%) si a productiei standard (aproximativ 56%).

Desi fermele nefamiliale reprezentau doar aproximativ 7% din toate fermele din UE în 2020, acestea detineau ponderi mult mai mari din cantitatea de teren folosita pentru productia agricola (aproximativ 39%), din totalul fortei de munca (aproximativ 22%), a unitatilor de animale (aproximativ 45%) si a productiei standard (aproximativ 44%).

Fermele familiale au reprezentat cel putin 80% din toate fermele din UE, cu exceptia Estoniei (65%) si Frantei (58%). Țările UE cu cele mai mari ponderi de ferme familiale au fost Grecia, România si Polonia (toate cu aproximativ 99% din toate fermele), evidentiaza sursa citata.

***

"Care regiuni concentreaza cei mai multi angajati cu înalta calificare?" se întreaba Eurostat în articolul publicat la 4 octombrie 2023. Angajatii cu înalta calificare sunt esentiali pentru economiile moderne, stimulând inovatia, productivitatea si cresterea. Angajatii cu înalte competente sunt definiti ca persoane cu vârsta cuprinsa între 25 si 64 de ani cu urmatoarele ocupatii: manageri, profesionisti, tehnicieni si profesionisti asociati.

În 2022, în UE erau aproximativ 80 de milioane de angajati cu înalta calificare, reprezentând 44,2% din numarul total de angajati cu vârsta cuprinsa între 25 si 64 de ani. Distributia angajatilor cu înalta calificare la nivel regional a variat foarte mult. În 53 de regiuni din UE, cel putin jumatate dintre angajati au fost considerati cu înalta calificare, cele mai mari ponderi fiind înregistrate în regiunile cu capitale si în alte regiuni urbane. 12 din cele 14 regiuni din UE cu cele mai mari cote de angajati cu înalta calificare au fost regiuni ale capitalelor.

În 2022, cele mai mari ponderi regionale de angajare cu înalta calificare au fost înregistrate în Stockholm (Suedia, 73,6%), Utrecht (Olanda, 68,9%), Luxemburg (67,4%) si Provincia Brabantul Valon (Belgia, 65,8%). Acestea sunt urmate de regiunile capitalelor din Belgia, Franta, Lituania, Ungaria, Finlanda, Germania, Polonia, Țările de Jos, Danemarca si Cehia, cu ponderi variind între 62,6% si 65,6%.

Regiunile rurale, fostele zone industriale, precum si regiunile ultraperiferice si periferice, se numara printre regiunile UE cu ponderi mai scazute de persoane cu înalta calificare. În 2022, existau 24 de regiuni în UE în care angajatii cu înalta calificare reprezentau mai putin de 29,5% din totalul angajatilor cu vârsta cuprinsa între 25 si 64 de ani. Aceste regiuni se afla, în principal, în coltul de sud-est al Europei: 10 regiuni în Grecia, 6 în România si 4 în Bulgaria; dar au fost, de asemenea, trei regiuni slab populate din jumatatea de sud a Spaniei si Panonska Hrvatska din Croatia.

Cele mai mici ponderi ale angajatilor cu înalta calificare s-au înregistrat în regiunile grecesti Sterea Ellada (21,8%) si Ionia Nisia (22,3%), precum si în regiunea româneasca Sud-Muntenia (22,8%).